DZIENNIK URZĘDOWY № 3

c. i k. Komendy Obwodowej w Janowie.

Prenumerata kwartalnie 3 Kor. Wydany i rozesłany dnia 10. listopada 1915.

1./Spoczynek niedzielny.

W niedzielę i dni świąteczne mogą być wszystkie publiczne lokale i sklepy otwarte tylko w godzinach
od 8 mej - 10 tej rano i
od 2 giej- 5 tej po południu.
Apteki, cukiernie, herbaciarnie, restauracye i wyszynki nie są objęte tem rozporządzeniem. Zakłady fryzyerskie i trafiki mogą być otwarte w niedzielę i święta w godzinach:
od 8 mej - 11 tej rano i
od 2 giej- 6 tej po południu.
Przekraczający powyższe zarządzenie będą karani grzywną w wysokości do 100 koron lub aresztem do 10 dni.
Nieniejsze zarządzenie wchodzi w moc obowiązującą z chwilą ogłoszenia.

2./Przepisy jazdy.

Reskryptem E.O.K.Op.Nr.77297 z 24/VIII.1915 zostało zarządzonem, że na obszerze c.i k. wojskowego zarządu zasadniczo lewą stroną ma się jezdzić/chodzić/, na lewo wymijać, a na prawo przejeżdżać. Mimo, że nakaz ten w większej ilości Komendą obwodową za pośrednictwem odnośnej Gubernii wojskowej został przesłany, ludność tego nakazu rzadko przeztrzega.

Poleca się przeto c.i k. Komendą obwodowym ten nakaz jak najszerzej w okręgo swoim ogłosić i ludność pouczyć, że przestrzeganie tego nakazu leży w ich własnym interesie.

Żandarmeryi i organom bezpieczęństwa poleca się dopilnowania przestrzegania tych przepisow jazdy. W miejscach krzyżowania się drog jakoteż w samych miejscowościach należy umieścić tablice z czytelnym napisem: "jechać na lewo".

3./Własne i niemieckie szańce.

Wszystkie austryackie i niemieckie szańce i rowy strzeleckie należy aż do dalszego zarządzenia w ich obecnym stanie zachorować-nie mogą one być ani zasypane ani zaorane. Wojtow i sołtysow czyni się za to odpowiedzialnymi.

4./Oznaczenie chorób zakaźnych.

Na wszystkich domach, w których znajdują się chorzy na zakaźne choroby należy umieszczać znaki ostrzegawcze a to na drągu wiecheć słomy i papier lub tablica z napisem np- "tyfus" wstęp wzbroniony.

Odnosi się do chorób:
Ospa, tyfus, tyfus plamisty, dyfterya, szkarlatyna, czer-

wonka cholera.

Mieszkancy owych domów, w których podobne choroby zakaźne wybuchły nie mogą stykać się z innymi ludzmi, chodzić na miejsca zebrań, do kościoła, restauracyi i na targi. Każdy wypadek cholery, ospy tyfusu, czerwonki, zaraźliwego tężca karku, szkarlatyny, dyfteryi jakotęż każdy wypadek śmierci na jedną z wymienionych chorob musi być niezwłocznie zgłoszony u wójta gminy z podaniem nazwiska, mieszkania i wieku chorego lub zmarłego. Temu samemu donieść także należy o wypadkach nosacizny, wąglika i wścieklizny u ludzi, tudzież o pokąsanych przez zwierzęta wściekłe lub podejżane o wściekliznę.

Te doniesienia należy natychmiast uskuteczniać za pośrednictwem posterunków żandarmeryi lekarzowi okręgowemu względnie weterynarzowi okręgowemu. Kto zaniedba podobnego doniesienia uskutecznić będzie karany grzywną lub aresztem.

5./Zwalczanie wścieklizny.

Mimo licznych zakazów wyłęsają się nadal psy bez kagańców, a w ostatnich czasach zdarzyły się liczne wypadki pokąsania osob przez psy podejrzane o wściekliznę. Z tego powodu zmuszone były te osoby udać się do zakłady dla szczepienia ochronnego prof. Pasteura.

Wobec tego zarządzam pod osobistą odpowiedzialnością wszystkich organów żandarmeryi, wójtów i sołtysów co następuje:

a/wszystkie psy wałęsające się bez kagańców należy natychmiast bez wyjątku strzelać a to przy zachowaniu koniecznych środków ostrożności, aby życie przechodniów i mieszkańców nie narazić na niebezpieczeństwo; nazwiska właścicieli wyśledzić i o tem donieść c.i k. Komendzie celem ich przykładnego ukarania,

b/należy oszczędzać, to znaczy, nie strzelać psów, które służą do pilnowania domostw, a znajdują się w obrębie obejść zamkniętych, nadto które zaopatrzone są w kagańce, tudzież psy myśliwskie, napotkane z właścicielem podczas polowania,

c/psy myśliwskie, wałęsające się bez właściciela, należy również natychmiast strzelać. Psy prowadzone na linewkach winne być także w kagańce zaopatrzone.

6./Do wszystkich rzymsk.kat. Proboszczów i Rabinów.

Ciała zmarłych na choroby zakaźne nie mogą być wnoszone do kościoła celem pobłogosławienia-sprzeciwia się to zasadom sanitarnym ze względu na panujące rożne epidemie. Ciała zmarłych na zakaźne choroby winne być natychmiast po dokonaniu oględzin owinięte w prześcieradło nasycone 5% rozczynem karbolu lub świerzo sporządzonym rozczynem wapna, następnie w trumnie hermetycznej i nie przeciekającej do trupiarni przynależnego cmentarza jak najrychlej odniesione i następnie w jak najprostrzy sposób t.j. bez konduktu pogrzebowego pochowane. Tak samo zakaze jest stykanie się z krewnymi, znajomymi i grabarzami oraz sprawianie styp pogrzebowych w domu gdzie zaszedł wypadek śmierci.

7./Nauka religii.

Duszpasterze winni w swoich miejscach siedziby, w których została utworzona szkoła, udzielać regularnie nauki religii, w innych szkołach leżących w obrębie ich parafii najmniej 2 razy w miesiącu te szkoły odwiedzać i dzieciom do szkoły uczęszczającym udzielać nauki religii.

8./Daktyloskopia-odciski palców jako dowód tożsamości.

Przy wydawaniu paszportów i kart tożsamości będzie się od teraz żądało od właściciela dokumentu, odcisku palca wskazującego.

i z górnych węgier, przeto A.O.K., mając na celu ułatwienie ruchu gospodarczego i nawiązania stosunków handlowych Monarchii z krajami okupowanemi, ustanawia dwa miejsca widymowania paszportów we Lwowie i Rozwadowie.

15./Pożary-nocna służba bezpieczeństwa.

Pożar w nocy z dnia 30.na 31.października, który wybuchł w mieście Janowie, a którego ofiarą padł jeden dom, skłania mnie do wydania następujących zarządzeń, które za pośrednictwem Burmistrzów i wójtów należy podać do wiadomości wszystkich sołtysów i mieszkańców.

Wójtów, sołtysów i policyę miejscową czynię pod karą osobiście odpowiedzialnymi za nieprzestrzeganie tego zarządzenia:

1/Oleje, nafta, spirytus i materyały palne nie mogą być przechowane na strychach lecz tylko w ogniotrwale zbudowanych magazynach, zaopatrzonych w napis n.p."naftą ostrożnie" Do tych magazynów wolno wchodzić tylko w dzień.
2/Przechowywanie nafty, spirytusu i t.d. w mieszkaniach i komórkach jest surowo wzbronionem.
3/Celem przestrzegania o wybuchu ognia, z uwagi na ogólne niebezpieczeństwo, zarządzam, by w tych wsiach i gminach, gdzie nie ma warty nocnej natychmiast taką ustanowiono. Na warty nocne mają przeznaczać wójtowie i sołtysi tamt. mieszkańców według porządku.
4/Ilość strażników nocnych, dawanie sygnałów, czas trzymania warty ustanawiają wójtowie i sołtysi w porozumieniu z żandarmeryą.
5/Wójtowie i sołtysi mają utrzymywać w ewidencyi mieszkańców, przeznaczonych do trzymania nocnej warty, a posterunki żandarmeryi nadzorować tychże. Stróże nocni, którzy dopuszczą się opieszałości będą karani.
6/Ma się samo przez się naturalnie rozumieć że w tych miejscowościach w których nie ma stróżów przeznaczonych do pilnowania kościoła, mają nocni strażnicy także i kościół pilnować.
7/Palenie ogni w pobliżu budynków, stodół, stogów siana i w pobliżu materyałów palnych jest zabronione.
8/Także na strychać mieszkań nie wolno trzymać słomy, siana, drzewa i innych, łatwo zapalnych materyałów.
9/Wszystkie kominy należy co do ich bezpieczeństwa ogniowego w przeciągu dni 8 miu zbadać i regularnie czyścić.
10/Palenie tytoniu w stajni, stodołach, na strychach, w komorkach i w pobliżu słomy oraz innych łatwo palnych materyałów jest zakazane.
11/Na strychy nie wolno w nocy lub wieczorem chodzić z otwartym światłem.
12/Każdy budynek mieszkalny ma mieć drabinę, korewki na wodę i osoki. W każdym domu ma być ustawiona beczka z wodą.
13/Dzieciom należy surowo zabronić zabawy zapałkami oraz zapalania ognia. Rodzice oraz osoby, którym dzieci oddano pod opiekę będą za to pociągnięci do odpowiedzialności. Przed spaniem należy pogasić w domu wszystkie światła oraz paleniska w piecu.
14/Wójtowie i sołtysi mają regularnie kontrolować wszystkie domy mieszkalne ze względu na ich bezpieczeństwo ogniowe i gdy znajdą jakie niewłaściwości, natychmiast je usunąć.
15/Przybory do gaszenia ognia należy natychmiast zbadać i naprawić lub uzupełnić na koszt gminy. Przy pożarze w Janowie z 30.na 31.października okazała się pożyteczność 78 strażników, zorganizowanej straży pożarnej. Że przy panującym wietrze nie rozszerzył się pożar na sąsiednie domy, należy zawdzięczać to pomocy żandarmeryi i organów komendy obwodowej.
16/U piekarzy, którzy w późnych godzinach popołudniowych pieką pieczywa należy szczególnie zwracać uwagę na niebezpieczeństwo ognia, gdyż zbadano, że ogień najczęściej powstaje w piekarniach wskutek nieostrożności. Wypiekania pieczywa w nocy należy zakazać. Nie stosujący się będą karani grzywnemi od 100-300 koron lub aresztem od 10-30 dni.

16./O podwładność.

Aby zapobiec ewentualnym zapytaniom i wątpliwościom co do stosunku podwadności wojsk, oddanych do dyspozycyi c.i k.Komendy obwodowej, oznajmia się, że wojska te w sprawach lokalnych, w każdym kierunku podlegają Komendzie obwodowej, jak również inne, znajdujące się w kręgu formacye i Komendy wojskowe.

Oddziały dla bezpieczenstwa koleji podlegają wprost generalnej Gubernii.

17./Pr.991 Mil.G.G./:Res.230 kom.obw.:/

W Y R O K I.

W imieniu Jego Majestatu Cesarza Austryi i Apostolskiego Krola Węgier.

C.i k.Sąd polowy 4 tej Armii, jako orzekający Sąd doraźny obrony krajowej w polu pod keirownictwem pułkownika Jana Stecinka i kierownictwem pułkownika audytira Ottona Wrona w przytomności kaprala Alfreda Lovi, jako pisarza, podpułkownika-audytora Dra Wacława Vorlicka, jako oskarżyciela, w obecności oskarżonych Edmunda Janickiego, Stanisława Okowańczyka, Bolesława Ochnio, Jozefa Kobiałki-Zygmunta Kabanczynskiego, Juliana Golbiaka, Jozefa Niedziałki, Karola Janczuka, Maksymiliana Koniaka, tudzież tychże obroncy kapitana-audytora Andrzeja Gretzmachera, wskutek wniesionego przeciwko wyż wymienionym podsądnym oskarżenie z dnia 15. września 1915, E.K.543/15 o zbrodnie szpiegostwa i wniosku oskarżyciela na uznanie ich winnymi, wydał, po przeprowadzonej dnia 16.września 1915 rozprawie głownej następujący

Wyrok:

1/Edmund Janicki z Radzina, Gub.Lublin krol.Polskie, tam przynależny, 22 lat, rzym.kat., stanu wolnego, z zawodu rolnik /rok urodzenia 1892/.
2/Stanisław Okoncinczyk z Radzina, Gub Lublin, krol.Polskie tam przynależny, 20 lat, rzym.kat., stanu wolnego, z zawodu pomocnik murarski/rok urodzenia 1894/.
3/Bolesław Ochnio, z Radzina, Gub.Lublin krol.Polskie, tam przynależny, 17. lat, rzym.kat., stanu wolnego, pomocnik ogrodniczy,
4/Jozef Kobiałka z Radzina, Gub.Lublin, krol.Polskie, tam przynależny, 19 lat, stanu wolnego, kamieniarz,
5/Zygmunt Kubaczynski, z Radzina, Gub.Lublin, krol.Polskie, tam przynależny, 19 lat rzym.kat., stanu wolnego, pomocnik ślusarski,
6/Julian Gołbiak, z Radzina, Gub.Lubelska, krol.Polskie, tam przynależny, 17 lat rzym.kat. stanu wolnego wyrobnik,
7/Jozef Niedziałka z Boberni, powiat Radzin, Gub.Lublin, krol.Polskie, tam przynależny, 18 lat rzym.kat., stanu wolnego wyrobnik,
8/Karol Jaszczuk z Gez, powiat Radzin, Gub.Lublin, krol.Polskie, tam przynależny, 17 lat, stanu wolnego, czeladnik szewski,
9/Maksymilian Koniak, z Radzina, Gub.Lublin, krol.Polskie, tam przynależny, 17 lat rzym.kat., stanu wolnego, czeladnik tokarski

są winni

a mianowicie: ad 1.do 9., zbrodni szpiegostwa z §.321 wojskowego kodeksu karnego, popełnionej przez to, że wszyscy, w czasie wojny w lecie 1915 dali się przyjąć przez rosyjskie biuro wywiadowcze jako szpiegowie przeciwko Austryi i sprzymierzonym oraz dali się wciągnąć na listę rosyjskich szpiegow, dalej, że wszyscy, z powodu ich przyjęcia jako szpiegowie, wręczone sobie przez wywiadowczego oficera rosyjskiego pieniężne kwoty, przeważnie 50 rubli i więcej, przyjęli dalej że otrzymawszy polecenie od wywiadowczego oficera rosyjskiego, aby istniejące nad Wisłą a Bugiem stanowiska, ruchy warownie, stosunki dotyczące amunicyi, składu, siły budowli mostowych i t.d. austryacko-węgierskich względnie Sprzymierzonych wojsk wyśledzić i rosyjskiem biuru

wywiadowczemu do wiadomości podać,przyczem niektórym za dobre wywiązanie się z polecenia sto i więcej rubli tytułem wynagrodzenia przyobiecano,polecenie to na szkodę austryackich względnie sprzymierzonych wojsk wykonać się starali;że dalej ,Jozef Kobiałka,Zagmunt Kubaczynski,Stanisław Okowańczyk,Edmund Janicki,Julian Gołbiak,Jozef Niedziałka,Bolesław Ochnio i Karol Jaszczuk przy odwrocie rosyan w zajętym przez wojska austryackie Radzinie jako najęci i na listę rosyjskiego biura wywiadowczego zaciągnięci szpiegowie,rozmyślnie pozostali,albo też przez rosyan na to pozostawieni byli,aby wyćledzić austryackie wojska i o wyniku swoich spostrzeżen uwiadomić przy nadażonej sposobności rosyjskie biuro wywiadowcze,wreszcie,że Edmund Janicki,Zygmunta Kubaczynskiego,Władysława i Stefana Prokopiaka jak rownież Jozefa Kobiałkę i Juliana Gołbiaka a Julian Gołbiak Niedziałkę do służby szpiegowskiej przeciwko austryacko-węgierskim wojskom zachęcali,zachwalając im zyski pieniężne i procz tego przez rekomandacyę i inne wogole pośrednictwo im w tem pomagali,aby ich na listę rosyjskich szpiegow zaciągnięto i polecenie szpiegowania im wydano,za ktore to czyny zostają ze względu,że ich wszystkich podczas wojny już to przez agentow policyjnych już to przez wojskowe patrole w obrębie armii przychwycono,doraznie zasądzeni a to:

a/Edmund Janik i Stanisław Okowańczyk wedle §.322 w.ust.kar. i § 444 ust.2 w k.k.na śmierć przez powieszenie/:porządek tracenia:najpierw Okowanczyk a potem Janicki:/ , zaś
b/Bolesław Ochnio,Jozef Kobiałka,Zygmunt Kubaczyński,Julian Gołbiak,Jozef Niedziałek,Karol Jaszczuk Maksymilian Koniak po myśli,§.322 w ust.kar.,444 ust.3.w k.k.i okolnika rozporządzen c.i k.Min.Woj.z 22/12.1868 Pr.Nr.4554 punkt 23 al.V.na ciężkie,jednym postem co miesiąc obostrzone więzienie a to:Bolesław Ochnio,Jozef Kobiałka,Julian Gołbiak,Jozef Niedziałko,Karol Jaszczuk,Maksymilian Koniak każdy przez lat 18,a Zygmunt Kubanczyk przez lat 15.

Podaje się to do wiadomości ludności całego okręgu jak rownież podwładnych żołnierzy.

18./Roki urzędowe.
ad Pr.1788. M.G.G.

Podaje się do wiadomości,że Generalny Gubernator Wojskowy począwszy od dnia dzisiejszego będzie każdego miesiąca udzielał audyencyi a to dla obwodow po prawej stronie Wisły położonych w budynku Gubernialnym w Lublinie.

Cel tych audyencyi jest następujący:
1/Osobiste porozumienie się z Komendantami obwodów iich zastępcami,
2/wejście w kontakt z wybitnemi osobistościami,
3/przyjmowanie prośb i zażalen cywilnej ludności,
4/przyjmowanie deputacyi.

Dzien audyencyi 24.listopada 1915 o 10tej rano.
W tym dniu audyencyi mają się stawić Komendanci obwodów/:zastępcy:/.Dnie audyencyi będą sporadycznie ustanawiane oraz wczas podawane do wiadomości.

Generalny Gubernator wojskowy kładzie nacisk przedewszystkiem na to,by każdy w dniu audyencyi,miał do,niego dostęp,pozostawia jednak uznaniu Komendantów obwodow osoby i deputacye z obwodu,ktore życzą sobie być na audyencyi, osobiście przedstawiać.Wszystkie więc osobistości i deputacye,mają na 5 dni przed dniem audyencyi u Gubernatora zgłosić prośby swoje i ich cel u Komendanta obwodu w godzinach od 10tej-12tej przed południem.

19./Legitymacye do podróży.

Komendom stacyjnym etapów i wojskowym stacyjnym komendom,komendom posterunkow żandarmeryi,albo naczelnikom gmin nie przysługe prawo wydawania legitymacyi do przekraczania granicy.Tylko komenda obwodowa wyłącznie wydaje

zezwolenia do przekraczania granicy za pomocą paszportów do podróży.

Biuro do widymowania paszportów w Rozwadowie doniosło, że poszczególne komendy posterunków żandarmeryi, obwodu janowskiego, wydają na podstawie legitymacyi zezwolenia do przekraczania granicy, - co nie powinno mieć miejsca. Postępowanie takie powoduje przykre następstwa dla właścicieli takich nielegalnych legitymacyi t.j. przyaresztowanie, dochodzenie, -karę.

Wydający, względnie wystawiający takie legitymacye zostanie w przyszłości z powodu nadużycia urzędowego pociągnięci do wojskowo-sądowej odpowiedzialności i ukarani.

20. /Kary.

Srula Rückera z Janowa, syna Józefa i Sury skazano za zbrodnię kradzieży według § 468 w.u.k. na jeden rok ciężkiego więzienia.

Herscha Katza z Modliborzyc skazano za usiłowane przekupienie żandarma według § 568 w.u.k. na jeden miesiąc aresztu garnizonowego, którą to karę zamieniono w myśl § 93 w.u.k. na grzywnę w kwocie 300 koron.

21. /Sądownictwo.

Wedle punktu z 22 go Dziennika urzędowego Nr.2.

Jako Sędziowie gminni funguja:

1/w janowskim sądzie gminnym: Kajetan Piasecki, właściciel realności w Janowie, siedzibą sądu i Janów,
2/w gościeradowskim sądzie gminnym: Kazimierz Zakrzewski, właściciel dóbr w Suchej wolce, siedzibą sądu Gościeradów,
3/w sądzie gminnym Potok-wielki: Wojciech Chrzanowski, siedzibą sądu Potok-wielki,
4/w urzędowskim sądzie gminnym: Szymon Nowicki, siedzibą sądu obecnie Wilkołaz
5/w Kraśnickim sądzie gminnym: Aleksander Rybka, siedzibą sądu Kraśnik.

Skargi i doniesienia, dla których według ustaw krajowych sądy gminne są kompetentne, należy wnosić wprost do powyższych sądów.

22. /Sprawy sądowe.

Dotychczasowe przepisy o należytościach i opłatach sądowych/: wpisach sądowych, opłatach arkuszowych i należytościach kancelaryjnych:/w sprawach cywilnych pozostają nadal w mocy.

Dopóki nie zostaną zaprowadzone marki stęplowe, będą wszystkie opłaty sądowe w gotowce ściągane.

Jeżeli odnośna należytość zaraz przy wniesieniu pisma ostęplowaniu podlegającego lub też przy ustnem wniesieniu skargi, prośby i t.d. nie zostanie w gotowce złożoną, wezwie Sąd stronę do zapłaty zobowiązaną, aby do dni 7 mu należytość tą uiściła, w przeciwnym bowiem razie odnośne pismo względnie prośba będzie jej bez załatwienie zwrocona, a ustny wniosek pozostanie niezałatwiony.

Do ściągnięcia należytości sądowych w sprawach cywilnych upoważniony jest wyłącznie oficyał sądowy Jadach.

Każda strona obowiązaną jest potwierdzić złożenie w księdze pieniężnej swoim własnoręcznym podpisem.

Na rządanie wydane jej będzie przez odbierającego urzędnika potwierdzenie odbioru.

23. /Zgubione poświadczenie.

Ehrlichster Leib dzierżawca młyna w Studziance, gminy Zakrzówek zgłosił zagubienie poświadczenia Nr.23614, Nr. stronicy 4.

Poświadczenie to opiewa na 176-88koron, za 14 worków 1474 funtów-589.6 kg mąki po 0.30 K płatnych po wojnie.

Ktoby znalazł to poświadczenie ma je bezzwłocznie

oddać w Komendzie obwodowej.
Nadużycie będzie surowo karane.

24./Uregulowanie handlu w obwodzie janowskim.

Celem w prowadzenia handlu w obwodzien janowskim na właściwe tory oraz celem ochronienia ciężko dotkniętej wypadkami wojennymi ludności przed wyzyskiem zarządza się co następuje:

I. Akcya zapomogowa.

1/Pewna część towarów, których w kraju zajętym dostać nie można, a ludności niezbędnie jest potrzebna zostanie sprowadzona z uwolnieniem od cła i oddana biednej ludności po własnej cenie kupną.

Sprowadzenie tych towarow z Austro-Węgier i Niemiec oraz drobna ich sprzedaż przez towarzystwa konsumcyjne powierzone zostanie komitetowi ratunkowemu.

2/Do zakupna i sprzedaży zboża tudzież innych płodów rolnych jest uprawniona tylko Komenda obwodowa, ktora w miarę potrzeby od czasu do czasu udzielać będzie zezwolenia do zakupna tych płodów, także Komitetowi ratunkowemu.

Wszystkim innym osobom i związkom wzbronione jest zakupno i sprzedaż zboża i karane będzie w danym razie bezwzględnie.

3/Zakupno i sprzedaż bydła odbywać się może tylko za zezwoleniem Komendy obwodowej.

II. Sprowadzanie towarow z zagranicy bez zniżki cłowej.

Następującym firmom powierzono tymczasowo hurtowne sp sprowadzanie towarow z zagranicy:

1/Towary kolonialne z wyjątkiem cukru, nafty, soli, zapałek, olejow i mydła:
a/Vorstadt Chaim, Janow ul. Zamojskiego Nr. 334,
b/Oddział handlowy przy towarzystwie rolniczym w Kraśniku,

2/Towary łokciowe:
a/Scharfstein Udes Janow, ul. Zamojskiego Nr. 20,
b/Dobrowolska Janina, Kraśnik ul. Janowska Nr. 156,

3/Spirytualia:
a/Gottner Adam, Kraśnik, ul. Rachowska Nr. 211,

4/Towary galanteryjne:
a/Feller Zacharjasz, Janow, ul. Zamojskiego Nr. 376.

Powyżsi kupcy hurtowni/:firmy:/mają każdorazowo postarać się o zezwolenie c.i k. Komendy obwodowej na sprowadzenie towarow, i w 3 dni po wprowadzeniu przedłożyć tejże Komendzie fakturę celem wymierzenia kwoty zapomogowej /:1% od ceny kupna:/ oraz złożyć przypadającą na ten cel kwotę.

Rozdział sprowadzanych towarów między drobnych kupców uwidoczniony ma być w księdze sprzedaży, ktorą winien jest prowadzić każdy hurtownik notując dokładnie sprowadzoną ilość towarow oraz jej rozdział między poszczegolnych odbiorców, ktorzy znowu obowiązani są stwierdzić kupno towaru własnoręcznym podpisem.

Przed każdym sprowadzeniem winien grosista przedstawić wspomnianą księgę referentowi dla spraw rolniczych c.i k. Komendy obwodowej w Janowie do widymowania przy czem winien rownież przedłożyć dokładny wykaz zapasu towaru z uwidocznieniem rozdziału za czas od poprzedniego importu.

Wzor księgi sprzedaży można dostać w c.i k. Komendzie obwodowej.

Nieuiszczenie kwoty zapomogowej, przekroczenie wyznaczonych przez Komendę obwodową cen, oszustwo cłowe/wprowadzanie innymi, aniżeli drogami, ktore ogłoszono jako cłowe, zatajenie towarow i t.p./ jakoteż nieuczciwy handel, karane będą odebraniem upoważnienia przemysłowego a procz tego ewentualnie sądownie karane.

Hurtownicy mają swoje towary oddawać drobnym kupcom po tych cenach, ktore wyznaczyła Komenda obwodowa.

Wszyscy inni kupcy mają swe towary zakupywać w wyżej wymienionych grosistów.

Wszystkie ceny tak dla grosistów jakoteż dla drobnej sprzedaży wyznacza Komenda obwodowa.

25./Obwieszczenie
do wszystkich wojtow i sołtysów.

Komenda obwodowa w Janowie kupi w całości lub w kawałku pnie następujących drzew owocowych:orzech czereśnia,wiśnia grusza,jabłon i śliwa.
Pnie muszą być w zupełności zdrowe i bez sęków a cieńszym koncu wykazywać średnicę najmniej 28cm - 12 cali /mierzone bez kory/.Nie stanowi przeszkody,gdy pnie są nieco nadpalone.Swierzych,rosnących drzew owocowych nie wolno do tego celu ścinać.Ceny ustala się za 1 metr sześcienny,20.-koron.
Wojtowie obowiązani są drzewa,powyższym warunkom odpowiadające zebrać,w odpowiednim miejscu złożyć,i podać właściwemu posterunkowi żandarmeryi ilość sztuk i miejsce złożenia.

26./Potwierdzanie próśb o bezpłatne wydanie drzewa budowlanego przez odnośny Komitet ratunkowy.

Do punktu 24 Dziennika urzędowego Nr.2.z dnia 30.października b.r. zarządza się dodatkowo,że w prośbach w sprawie bezpłatnego wydania drzewa budowlanego,prawdziwe ubustwa petenta musi potwierdzić procz wojta także przełożony albo zastępca przełożonego odnośnego Komitetu ratunkowego.

27./Naprawy dróg.

Inżynier porucznik Franciszek Schwarz i jedn.ochot. Henryk Krause zostali rozporządzeniem c.i k. generalnej Gubernii wojskowej przydzieleni do służby przy c.i k.Komendzie obwodowej w Janowie.
Wyżej wspomniani zajmią się naprawą dróg w tutejszym obwodzie.
Wzywa się wszystkie posterunki c.i k.żandarmeryi, orazwszystkich wojtow i sołtysow,by tychże inżynierow przy przeprowadzaniu wspomnianych robót najskuteczniej popierali.

28./Pas graniczny z powodu zarazy księgosuszu.

Z powodu zarazy księgosuszu ma w myśl rozporządzenia Op.Nr.95835 stanowić Wisła,a wdalszym ciągu granica Galicyi,pas,poza ktory nie wolno przeprowadzać przeżuwaczy i świń ze wschodu na zachod względnie z połnocy na połodnie.
Zarządzenie to wchodzi natychmiast w życie a linię zamyka się z dniem ogłoszenia.
Przekroczenia będą karane grzywną,zwierzęta zaś ulegną konfiskacie.

29./Uregulowanie oględzin zwierząt.

Podaje się do wiadomości,że aż do wprowadzenia obowiązkowych paszportow zwierzęcych mają Wojci względnie Sołtysi wystawiać świadectwa dla wszystkich zwierząt domowych/koni,bydła rogatego,owiec,koz świn/,jeżeli zwierzęta te mają być przeprowadzone ze stałego miejsca pobytu do innej miejscowości.W świadectwach należy stwierdzić zdrowotność tych zwierząt,oraz wszystkich zwierząt,znajdujących się w tej samej zagrodzie,a nadto podać,że miejscowość ta jest wolną od zarazy zwierzęcej.
Przed wystawieniem świadectwa ma miejscowy oglądacz /jego zastępca/zbadać stan zdrowia zwierząt w mowie będących.

30./Obowiązek donoszenia o zaraźliwych chorobach zwierząt domowych.

Zarazy,co do których istnieje obowiązek donoszenia, są następujące:
A/U koni/osłow mułów/
1/Nosacizna,2/parchy /świerzb/,3/zaraza stadnicza, 4/otręd 5/węglik.

1/Objawy chorobowe nosacizny:żółto-zielonawy wypływ z nozdrzy,czasami z krwią zmięszany,obrzęk gruczołów podszczękowych ,zazwyczaj po jednej stronie,twardy niebolesny.W nozdrzach,a zwłaszcza na przegrodzie nosowej, małe,szare,twarde guziczki,które zamieniają się później na wrzody o poszarpanych brzegach.Na skórze występują guzy,dochodzące do wielkości orzecha,które wkrótce miękną i rozpadają się,tworząc wrzody.Czasami i koni występuje duszność,przytłumiony kaszel i wychudzenie.

Zależnie od usadowienia się procesu chorobowego,rozróżnia się nosaciznę nosową,skórną/tylczak/płucną.

2/Objawy chorobowe parchów/świerzbu/:

Na głowie,szyji,koło nasady ogona a często i na innych częściach ciała tworzą się guzki,w okolicy których włosy/sierść/wypadają,wskutek czego powstają łyse miejsca,pokryte łuskami.W skutek świądu,konie ocierają się ustawicznie o ściany i kąsają,przez co skóra pęka i pokrywa się strupami.

3/Objawy chorobowe zarazy stadniczej.

Pierwsze objawy,występują na organach płciowych a mianowicie:obrzęk skóry i zaczerwienienie błony śluzowej, pęcherzyki,na miejscu których później tworzą się wrzody lub plamy żółto-białe.Z wewnątrz narządów płciowych wypływa płyn śluzowo-ropny.Zwierzęta okazują przy tem silny popęd płciowy.Po pewnym czasie tak u ogierów jak i klaczy występują w różnych miejscach na skórze wielkości talara obrzęki oraz porażenie zadu.

4/Objawy chorobowe otrętu.

Ta choroba także występuje na organach płciowych. Objawy jej są te same co przy zarazie stadniczej.Różni się jednak od poprzedniej tem,że przebieg jest o wiele krótszy i przy niej nie występują ani talarowate obrzęki na skórze ani porażenie zadu.Zaraza ta pojawia się i u bydła rogatego.

5/Objawy chorobowe węglika/karbunbułu/.

Przebieg jest szybki i kończy się najczęściej śmiercią.Najczęściej występuje u bydła i owiec w okolicach bagnistych.Zwierzęta nagle padają,przy czem występują dreszcze,duszność,niekiedy krwawienie błon śluzowych,krwawa biegunka i obrzęki w różnych miejscach ciała.U kóz i świń występuje rzadziej.

B/U bydła rogatego.

1/pryszczyca/zaraza pyska i racic/
2/księgosusz
3/gruźlica/Perlica,choroba gruczołów/
4/zaraza płucna
5/szelestnica
6/węglik
7/otręt

1/Objawy chorobowe pryszczycy/zarazy pyska i racic/.

Ślinienie,kulawizna,pęcherze i wrzody na błonie śluzowej,na skórze korony racic i czasami na wymionach.Pojawia się u wszystkich zwierząt racicowych/bydła,kóz,owiec świń/.

2/Objawy chorobowe księgosuszu.

Widzialne błony śluzowe jamy pyskowej,nosa,odbytu są pokryte białym,cienkim nalotem.U chorych występuje kaszel i biegunka.

3/Objawy chorobowe gruźlicy/pulicy/.

Wychudzenie,zmniejszenie chęci do jadła,stłumiony kaszel,biegunka.

4/Objawy chorobowe zarazy płucnej.

Wysoka gorączka,silny kaszel,utrudniony oddech przy równoczesnem przyspieszaniu.Choroba ta pojawia się równocześnie u większej ilości sztuk.

5/Objawy chorobowe szelestnicy.

są całkiem podobne do objawów chorobowych przy węgliku, lecz tu dają się zauważyć obrzęki w dotyku szeleszczące, występujące najczęściej w okolicy łopatek i krzyża.Przebiega bardzo szybko i zazwyczaj kończy się śmiercią.

6/Objawy chorobowe węglika jak pod A.5.

7/Objawy chorobowe otrętu jak pod A.4.

C/U świn.

1/ 1/Pomior świń
2/rożyca świn
3/wąglik
4/pryszczyca

1/Objawy chorobowe pomoru świn.
Utrata chęci do jadła,wymioty,zatkanie naprzemian z biegunką często krwawą,kaszel osłabienie i,zaplatanie tyłem.Czasem daje się zauważyć wysypkę na skórze.

2/Objawy chorobowe rożycy świn.
Nagła utrata chęci do jedzenia.Zaczerwienienie skóry na uszach,szyji,piersi,pod brzuchem,poczem,następuje posinienie tych miejsc.Zatkanie,dreszcze i ogólne osłabienie.Przebieg choroby szybki.

3/Objawy chorobowe wąglika jak pod A.5.

4/Objawy chorobowe pryszczycy jak pod B.1.

D/U owiec i kóz.

1/ospa
2/wąglik
3/parchy/świerzb/
4/pryszczyca.

1/Na głowie po wewnętrznej stronie nog przednich i,tylnych,na piersiach i brzuchu małe czerwone plamy,które następnie zamieniają się w guzki wielkości grochu lub bobu,przechodzące w ciągu kilku dni w pęcherze napełnione lępkim płynem.Po kilku dniach napełniają się ropą, w końcu wysychają,tworząc strupy.

2/Objawy chorobowe wąglika jak pod A.5.

3/Objawy chorobowe parchów/świerzbu/jak pod A.2.

4/Objawy chorobowe pryszczycy jak pod B.1.

E/U drobiu.

1/cholera drobiu
2/pomor drobiu.

1/Objawy chorobowe cholery drobiu.
Cholera drobiu przebiega bardzo szybko.Występuje u kur,indyków,gęsi,kaczek i kończy się prawie bez wyjątku nieraz w pół godziny po zachorowaniu śmiercią.Posmutnienie,utrata chęci do jedzenia,senność,nastroszenie pierza i biegunka.

2/Objawy chorobowe pomoru kur.
Występuje tylko u kur,bardzo rzadko u gęsi.Objawy jak przy cholerze drobiu.Choroba trwa czas dłuższy 2-4 dni.Biegunka występuje rzadziej.

F/U psów i wszystkich zwierząt.

1/wścieklizna

Objawy chorobowe wścieklizny są:
Podniecenie,chęć do ucieczki,skłonność do kąsania /u koni nadto kopanie,u bydła bodzenie/.W innych przypadkach zauważa się osłabienie,brak wrażliwości,porażenie różnych części ciała,zwłaszcza części tylnych i szczęki dolnej.Głos jest chrypliwy,szorstki i przytłumiony,pies połyka przedmioty mniej jadalne jak drzewo, słomę i t.p.,a natomiast zmniejsza się chęć do jadła lub prawie zanika,Śmierć następuje między 5 a 7 dniem choroby.Objawy tej choroby co do głównych cech są prawie nie jednakowe u wszystkich zwierząt.

Każdy właściciel zwierzęcia,jeżeli zauważy u swoich zwierząt pojawienie się jednej z chorób zaraźliwych zwierzęcych,wyżej wyszczególnionych,winien bezwłocznie donieść o tem sołtysowi względnie wójtowi oraz podać zauważone objawy chorobowe.Zwierzęta zaś zarażone winien trzymać osobno tak,by zetknięcie się ich z innemi zwierzętami były wykluczone.

W razie padnięcia zwierzęcia należy padlinę zachować na grzebowisku aż do przybycia c.i k.delegowanego lekarza weterynaryjnego względnie do dalszego zarządzenia c.i k.Komendy obwodowej.Sołtys względnie wójt ma natychmiast najkrótszą drogą zawiadomić o tem c.i k.Komendę obwodową oraz podać nazwisko właściciela,numer domu, objawy chorobowe i ilość chorych zwierząt.Zarazem winien

zarządzić,aby zwierzęta chore i podejrzane o zarazę nie opuszczały zagrod,w ktorych je trzymano.

Rozporządzenie to należy natychmiast w sposob w miejscu przyjęty ogłosić,w odpisie dać nowo wybranym oglądaczowi zwierząt i mięsa i jego zastępcy,oraz ludności zwrocić uwagę,że winni zatajenia zarazy będą karani grzywną do 2.000 koron,lub karą aresztu do 5 lat.

Zarazy zwierzęce w tutejszym obwodzie.

Świerzb u koni stwierdzono w Kańczynie,gmina Brzozówka w 2 zagrodach.

31./Ogłoszenie.

Stosownie do rozporządzenie c.i k.etap.Dyrekcyi poczt i telegr.w Lublinie z dnia 28/10 1915.L.1039.podaje się do publicznej wiadomości:

Z dniem 1.listopada 1915 zostały otwarte w Chełmie, Kozienicach,Krasnostawie,Wierzbniku,Zamościu etapowe urzędy pocztowo-telegraficzne I klasy,i w miejscowościach zaś Chmielniku,Szydłowie Stopnicy/obwod Stopnica/Kazimierzywielkiej i Proszowicach,/obwod/Miechow etapowe urzędy pocztowe II klasy.

32./Przegląd wojskowych formacyi /ugrupowań/

Celem utrzymania w łączności dokładnego przeglądu wojskowych oddziałow/formacyi/mają wszystkie w obwodzie istniejące Komendy,oddziały wojskowe,zakłady,jako też wojskowe każdego rodzaju Zarządy/z wyjątkiem wchodzących w skład Komendy okręgowej jak n.p./żandarmerya,straż skarbowa etc./ przedłożyć natychmiast Komendzie okręgowej wykazy,w ktorych musi być uwidocznione:1/dokładne określenie oddziału/formacyi/,2/miejsce zamieszkania Komendanta,3/sposob i miejsce przydzielenia,4/ilość ludzi/Gesammtstärke/ i na czyj rozkaz oddział/formacya/ten na posterunek przybył.

Nadto ma owojskowość wogole/gażyści i siła zbrojna/ zasadniczo do 25 go każdego miesiąca,w raporcie dziennym donieść za pośrednictwem Komendy okręgowej Generalnej Gubernii wojskowej o rozlokowaniu wojsk,wedle ich miejsca przeznaczenia.Takie wykazy ma się w przyszłości przedkładać o wszystkich oddziałach zaraz po ich przybyciu.

Wtym celu każda następna Komenda/Komenda etacyjna, Posterunek żandarmeryi/zawiadomiona o przydzieleniu,rozkaz ten ma podać do wiadomości nowo przybyłemu oddziałowi,w ten sposob nie będzie każdoczesny.Posterunek żandarmeryi obowiązany donosić o przybyciu wszystkich formacyi /ugrupowań/

33./Robotnicy do budowy mostów.

Ludność cywilną należy we właściwy sposóbzawiadomić i to w pierwszej linii winni wojtowie sposobem tam praktykowanym oraz duszpasterze z ambony ludności pouczyć, że cieśle,kowale i pomocnicy mogą z naleść robotę za odpowiedniem dziennnem wynagrodzeniem przy budowie wszystkich mostow na Wiśle na przestrzeni Annopol-Nowo Aleksandrya.

Zgłoszenia te należy uskuteczniać w miejscowym oddziele budowniczym Nowo-Aleksandria,Solec,Jozefow i Annopol,ktore od 15.listopada b.r.utworzone będą.

von THALHAMMER m.p.

Oberst.

Aviso: Obwieszczenie.
xxxxxxxxxxxxxx

Do dzisiejszego Dziennika urzędowego dołącza się wszystkim Posterunkom żandarmeryi, Zarządom gmin, Straży skarbowej i p. Burmistrzom Nr. 2. "Wiadomości Urzędu wywiadowczego c.i k. wojskowej generalnej Komendy dla Austryacko-węgierskiego obszaru okupacyjnego w Polsce.

Adresaci mają obowiązek zawiadomienia o treści tegoż dziennika jak najszersze koła interesowanej ludności.

Zamknięto 10. listopada 1915 o 8 mej godz. przed poł.
Wydano .. 10. listopada 1915 o 2giej godz. po połud.

WENDERLING m.p.

Major.

Daktyloskopiczna odbitka palca przedstawia dla strony najlepszą ochronę przeciw nieuzasadnionym zarzutom organów bezpieczeństwa w razie wątpliwej identyczności. Odcisk prawego palca wskazującego umieścić należy fioletową stemplową farbą na paszporcie obok fotografii.

9./Wynagrodzenie za dostarczone wozy do podróży urzędowych i za wozy do przewozu ciężarów.

a/Dla urzędowych podróży organów Zarządu wojskowego będzie w przyszłości uiszczane za podwody, dostarczone przez gminy albo osoby prywatne, wynagrodzenie, które po ukończeniu podróży będzie wypłacone dostawcy w gotówce za potwierdzeniem odbioru. Wysokość wynagrodzenia ustala się w ten sposób, że za każdą rozpoczętą godzinę uiszcza się 60 halerzy za zaprzęg parokonny, - za zaprzęg jednokonny lub konia wierzchowego 50 halerzy. Czas używania liczy się od chwili użycia aż do uwolnienia. Jeżeli uwolnienie podwody nie następuje w miejscu zarekwirowania, dolicza się potrzebny czas powrotny do tego miejsca do czasu użycia.
b/Za wozy, użyte do transportowania ciężarów, należy wypłacić w gotówce po myśli rozporządzenia naczelnej Komendy etapów Op.M.V.Nr.54846 z 14.czerwca 1915 wynagrodzenie według miejscowych cen. Jako najwyższe wynagrodzenie ustala się tymczasowo kwotę 5 halerzy za q i km.

10./Szczepienie ospy u dzieci szkolnych.

Poleca się kierownikom szkół, obecnie otwożonych, nauczycielkom i nauczycielkom jak najprędzej stwierdzić czy powierzone im do nauki dzieci zostały przeciwko ospie szczepione a to tembardziej, że obecnie coraz więcej pojawia się wypadków choroby ospy. Należy więc tedy do 20 listopada b.r. przedłożyć c.i k.lekarzowi okręgowemu wykaz wszystkich dzieci nie szczepionych oraz tych, które dawniej jak przed 3 laty były szczepione.
Termin szczepienia dzieci szkolnych będzie w swoim czasie przez c.i k.lekarza okręgowego podany kierownikom szkół do wiadomości.

11./Handel końmi i przemytnictwo.

Mimo powtórzonych w okólnikach zakazów sprzedawania koni z ubogiego w konie okręgu po prawej stronie Wisły, wiele koni i nadal jest przemycanych za granicę. To sprawia nie obliczone szkody dla gospodarstwa rolnego, dla utrzymania którego wydaje się następujące zarządzenia:
1/Zawodowy handel końmi będzie licencyonowany t.j. na podstawie licencyi, wydanej przez c.i k.Komendę obwodową, wolno wewnątrz okręgu janowskiego uprawiać handel końmi.
2/Sprzedaż koni z okręgu Janów do innego i do Galicyi, ogłoszona już w okólnikach
Nr.30, punkt 6
Nr.26, " 1
Nr.22, " 9
Nr.14, " 4 jako surowo wzbroniona, pozostaje i nadal w mocy.
Nie stosującym się do tego będą konie konfiskowane a oprócz tego nałożona grzywna od 200 - 500 koron, albo areszt od 20 - 50 dni.
Kupcom, woźnicom, właścicielom podwód fiakrom udzielone będzie zezwolenie do trzymania koni tylko w nieodzownie koniecznej ilości a wszyscy mają o to prosić podając do 25.listopada Komendzie obwodowej w drodze posterunków żandarmeryi ilość, koniecznych, względnie w posiadaniu ich znajdujących się koni oraz miejsca, w którym konie te zamierzają trzymać.-
Galicyjscy, albo z innych okręgów, w okręgu janowskim przydybani handlarze koni mogą, jeżeli sami mają pozwolenie jednego z galicyjskich starostw albo innej komendy obwodowej, tylko wtedy trudnić się handlem koni w okręgu

janowskim,jeżli oprócz tego wykażą się wyraźnem pozwoleniem c.i k.Komendy obwodowej w Janowie.
C.i k.Posterunki żandarmeryi i straży skarbowej mają specyalnie zwracać baczną uwagę na nieuprawniony handel konmi tak,aby uniemożliwić przemycanie koni znanemi bocznemi drogami,szczególnie w nocy.

12./Rosyjskie dobro państwowe.

Celem uchronienia rosyjskich dóbr państwowych od nielegalnego przywłaszczenia,i rabunku,wzywa się wszystkich wójtów,sołtysów i mieszkańców do wykazanie komendzie obwodowej miejsca majątku państwowego a to:ziemi,lasu,budynków, przedsiębiorstw,bydła koni i wozów.
Wszyscy wójtowie i sołtysi,posiedacze,zarządcy i zawiadowcy są obowiązani do doniesienia i odpowiadają za zaniechanie tego swoim majątkiem za powstałe szkody,a za niewłaściwe przywłaszczenie sobie dóbr państwowych podlegają surowej karze.Osoby,które dobro państwowe już uprawili albo w inny sposób używali mają podać w doniesieniu dokładny rachunek i wykazać:

1/rzeczywiste wkłady,
2/otrzymany zysk.

Majątek ruchmy,własność uchodźców,który nie jest zamknięty lub komu powierzony w przechowanie,ma być przez wójtów i sołtysów podjęty i przechowany.Majątek ruchomy względnie nieruchomy zgłosić należy do 25.listopada 1915 celem ustanowienia dlań kuratora.O tem mają wszyscy wójtowie bezzwłocznie wszystkich uwiadomić.

13./Cennik tytoniów.

W każdej trafice winien być umieszczony w widocznym miejscu,oprawiony w ramy wykaz austryackich fabrykatów tytoniowych,przeznyczonych do wywozów w kraje skupowane królestwa polskiego.
Cennik będzie wręczany trafikantom przy sposobności wydania dekretu koncesyjnego.

14./Pr.1496 M.G.G.Ustanowienie miejsc widymowania paszportów we Lwowie i Rozwadowie.

Celem dalszego ułatwienia ruchu osobowego do krajów okupowanych w królestwie polskim mianowicie z zachodniej i środkowej Galicyi zostały na skutek rozporządzenia E.O. K.Op.Nr.93.833 ustanowione biura widymowania paszportów przy komendzie miasta Lwowa i Rozwadowa.Biura te są upoważnione w imieniu A.O.K.na podstawie § 4 p.1 Rozporządzenia Naczelnego Komendanta Armii z 25/8 1915,Nr.35,Cz,V.do widymowania paszportów dla podróży do krajów okupowanych.
Te czynności uskuteczniane będą przy Komendzie miasta Lwowa i w biurze widymowania paszportów w Rozwadowie pod nazwą:Biuro widymowania paszportów AOK/EOK,wiza brzmi: "Widziano w biurze widymowania Paszportów A.O.K./E.O.K.w... ....dnia ....

podpis:

Cel podróży może być z reguły tylko:w sprawach familijnych,gospodarczych,przemysłowych lub nawiązania stosunków handlowych.Przy podróżach do obszaru Polski będącego pod Zarządem wojskowym,jest potrzebny według zarządzenia A.O.K.z 25/8 1915 Nr.35 Cz.V.paszport,wystawiony na podstawie najnowszych rozporządzeń ze stycznia,to jest paszport z fotografią i własnym podpisem,który wyraźnie do podróży dla krajów okupowanych,jest wystawiony,następnie ma zawierać miejsce i cel podróży.
Oprócz tego musi być paszport zaopatrzony wizą jednej z niżej podanych miejscowości A.O.K./E.O.K. K.M.Biura widymowania paszportów Komendy twierdzy w Krakowie lub w Szczakowej.
Ponieważ te miejsca widymowania są z drogi szczególnie w podróżach ze wschodniej i środkowej Galicyi,jak również